

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
ЕКОНОМІКА**

**третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
зі спеціальності 051 Економіка
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові
Кваліфікація: доктор філософії**

ВСТУП 2021

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Вченою радою ХДАЕУ
(протокол від 27.05.2021 № 12)**

**Освітня програма вводиться в дію
з 01 вересня 2021 року**

Ректор ХДАЕУ

Юрій КИРИЛОВ

Наказ від 27.05.2021 р. № 52-ОД

Херсон 2021

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-наукової програми «Економіка»

рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

спеціальність – 051 Економіка

галузі знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

ступінь вищої освіти – Доктор філософії

Освітньо-наукова програма відповідає третьому (освітньо-науковому) рівню вищої освіти та восьмому кваліфікаційному рівню за Національною рамкою кваліфікацій.

РОЗРОБЛЕНО:

Гарант
освітньо-наукової програми
«Економіка»
від «19» травня 2021 р.
Скрипник Світлана Скрипник

ПОГОДЖЕНО

Перший проректор, проректор з
науково-педагогічної роботи
Херсонського державного аграрно-
економічного університету
від «26» травня 2021 р.
Грановська Вікторія ГРАНОВСЬКА

СХВАЛЕНО:

вченою радою економічного
факультету
Протокол № 10
від «26» травня 2021 р.
Голова вченої ради економічного
факультету
Крикунова Вікторія КРИКУНОВА

Начальник
навчально-методичного відділу
університету
від «25» травня 2021 р.
Андрєєва Регіна АНДРЕЄВА

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – є нормативним документом Херсонського державного аграрно-економічного університету, що регламентує нормативні, кваліфікаційні, навчальні, методичні, організаційні та компетентнісні вимоги підготовки докторів філософії галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка.

Освітньо-наукова програма розроблена відповідно до вимог Закону України «Про освіту» № 2145-VIII від 05 вересня 2017 р.; Закону України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01 липня 2014 р.; Постанови Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»; Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 283 від 03.04.2019) «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)»; Постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 509 від 12.06.2019, № 519 від 25.06.2020) «Про затвердження Національної рамки класифікацій»; Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 579 від 12.08.2015 р.

Враховано рекомендації та сучасний зарубіжний досвід наукової освіти:

«Зальцбурзькі принципи I» – “Salzburg I Conclusions and Recommendations”. Bologna Seminar on “Doctoral Programmes for the European Knowledge Society” (Salzburg, 3-5 February 2005);

«Зальцбурзькі принципи II». «Принципи інноваційної докторської підготовки» – “Salzburg II Recommendations. European Universities’ achievements since 2005 in implementing the Salzburg Principles” (EUA Council for Doctoral Education), 2010;

«Принципи інноваційної докторської підготовки» – Principles for Innovative Doctoral Training. Report of Mapping Exercise on Doctoral Training in Europe “Towards a common approach”. European Commission, 2011;

«Підготовка докторів філософії – втілення Зальцбурзьких принципів. Реалізація та нові виклики» – “Doctoral Education – Taking Salzburg forward. Implementation and New Challenges”. EUA Council for Doctoral Education, European University Association, 2016.

Керівник робочої групи (гарант освітньої програми):

Скрипник Світлана Валентинівна – завідувач кафедри обліку і оподаткування, доктор економічних наук, доцент.

Розроблено робочою групою у складі:

Морозов Роман Володимирович – професор кафедри менеджменту та інформаційних технологій Херсонського державного аграрно-економічного університету, доктор економічних наук, професор.

Танклевська Наталія Станіславівна – завідувач кафедри економіки та фінансів, професор кафедри, Херсонського державного аграрно-економічного університету, доктор економічних наук, професор.

Пристемський Олександр Станіславович – професор кафедри обліку і оподаткування Херсонського державного аграрно-економічного університету, доктор економічних наук, доцент.

Боровік Любов Володимирівна – доцент кафедри економіки та фінансів Херсонського державного аграрно-економічного університету, доктор економічних наук, доцент.

із залученням стейкхолдерів:

Фесенко Ганна Олександрівна – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Потанер Лідія Дмитрівна – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Чечоткін Володимир Володимирович – керівник напрямку по просуванню послуг бюджетним організаціям ХФ КБ АТ «Приватбанк».

Чернявська Тетяна Анатоліївна – доктор наук, професор Державної вищої професійної школи в Коніні (м. Конін, Польща)

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Дудченко Володимир Вікторович – доктор економічних наук, директор Інституту рису НААН України

Місюк Микола Васильович – доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України, Подільський державний аграрно-технічний університет

Рафаел Чілочі – декан факультету економічного інжинірингу та бізнесу Технічного університету Молдови (м Кишинів, Молдова)

3. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 051 ЕКОНОМІКА

1. Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Херсонський державний аграрно-економічний університет, економічний факультет Кафедра економіки та фінансів Кафедра обліку і оподаткування Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу й іноземних мов Кафедра менеджменту та інформаційних технологій Кафедра професійної освіти
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Доктор філософії (PhD)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Офіційна назва освітньо-наукової програми	Освітньо-наукова програма «Економіка» третього рівня вищої освіти за спеціальністю 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
Тип диплому та обсяг освітньо-наукової програми	Диплом доктора філософії, одиничний; 240 кредитів ЄКТС, у тому числі освітня складова – 60 кредитів ЄКТС, наукова складова – 180 кредитів ЄКТС; термін навчання – 4 академічних роки.
Наявність акредитації	умовна
Цикл / Рівень	НРК України – 8 кваліфікаційний рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Передумови	Умови вступу визначаються «Правилами прийому до Херсонського державного аграрно-економічного університету», затвердженими Вченою радою Університету.
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньо-наукової програми	4 роки

Интернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-наукової програми	Офіційний веб-сайт Херсонського державного аграрно-економічного університету http://www.ksau.kherson.ua/
2. Мета освітньо-наукової програми	
Підготовка висококваліфікованих, конкурентоспроможних, інтегрованих до міжнародного наукового та академічного простору науковців і науково-педагогічних кадрів за спеціальністю 051 Економіка, здатних до розв'язання комплексних проблем у галузі економіки, зокрема, аграрної економіки, самостійної реалізації наукової, дослідницько-інноваційної, педагогічної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, проведення власного оригінального наукового дослідження.	
3. Характеристика освітньо-наукової програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	<p>Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальність 051 Економіка</p> <p><i>Об'єкт вивчення освітньо-наукової програми:</i> теорія, методологія наукового дослідження, явища і проблеми сучасних економічних процесів.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> формування у здобувачів загальних та професійних компетентностей проведення наукових досліджень, здатність створювати і продукувати нові знання щодо розвитку економічних систем різного рівня.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області:</i> понятійні та сутнісні характеристики економічних процесів та явищ; методологічні основи прийняття управлінських рішень для забезпечення сталого економічного розвитку та конкурентного функціонування адаптивних економічних систем.</p> <p><i>Методи, методики та технології:</i> загальнонаукові (теоретичні) методи: діалектичний метод пізнання суспільних явищ; логічний, порівняльний, системний, структурний, функціональний підходи; методи аналізу, синтезу, економіко-математичного моделювання і прогнозування економічних процесів.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> методичні матеріали до освітніх компонентів; бібліотечні ресурси, репозитарій, веб-середовище Moodle, електронні бази даних; програмне забезпечення, хмарні технології.</p>
Орієнтація освітньо-наукової програми	Освітньо-наукова, дослідницька та прикладна. Наукові дослідження є новими та удосконаленими, практично спрямованими і цінними теоретичними і методичними результатами.

<p>Основний фокус освітньо-наукової програми та спеціалізації</p>	<p>Загальний: Підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців-науковців з економіки, які володіють дослідницькими, педагогічними, комунікативними, аналітичними, організаційними, підприємницькими навичками для аналізу, оцінки, моделювання і прогнозування економічних процесів в умовах глобалізації, невизначеності та турбулентності, здатних до критичного мислення.</p> <p>Спеціальний:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виявлення закономірностей, особливостей, проблем і перспектив розвитку національної економіки, економіки окремих галузей і регіонів; - удосконалення механізмів регулювання економічних процесів; - застосування і обґрунтування методів наукових досліджень в економіці; - обґрунтування та використання економіко-математичних моделей розвитку національної економіки з метою забезпечення продовольчої безпеки країни та підвищення конкурентоздатності окремих галузей та суб'єктів господарювання; <ul style="list-style-type: none"> – дослідження інвестиційної, інноваційної, виробничої, логістичної, маркетингової, фінансової діяльності підприємств з урахуванням світових тенденцій та конкурентного середовища; – визначення теоретико-методологічних, науково-методичних та прикладних засад розвитку аграрної економіки; – використання сучасних методів стратегічного управління економічними системами різного рівня. <p>Ключові слова: економіка, методологія, методи, наукові дослідження, економічні процеси, національна економіка, аграрна економіка, регіональна економіка, підприємство, управління, стратегічне управління, економічна діяльність, конкурентоспроможність, інвестиції, інновації, маркетинг, логістика, глобалізація, регулювання економіки.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Програма орієнтована на формування сучасних професійних та наукових компетентностей шляхом забезпечення міждисциплінарної підготовки доктора філософії та побудови навчального процесу на</p>

	<p>основі практико-орієнтованого підходу. В рамках програми надається комплексна підготовка в галузі соціальних та поведінкових наук, поглиблена фахова підготовка з економіки, зокрема, аграрної економіки, з використанням сучасних освітніх технологій. Загальний обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми 60 кредитів ЄКТС, у тому числі: обов'язкові компоненти 45 кредитів ЄКТС, 75% (наявність практичної складової (6 кредитів ЄКТС); вибіркові компоненти – 15 кредитів ЄКТС, 25%. Перелік вибіркових дисциплін сприяє поглибленню знань у сфері наукових інтересів та удосконаленню універсальних навичок, набуттю конкурентних переваг на ринку праці.</p> <p>Наукова складова освітньо-наукової програми – 180 кредитів передбачає здійснення власних наукових досліджень під керівництвом одного або двох наукових керівників з відповідним оформленням одержаних результатів у вигляді дисертаційної роботи.</p> <p>Особливістю наукової складової підготовки докторів філософії зі спеціальності 051 Економіка є дослідницький характер з проведення комплексних наукових досліджень в галузі економіки з урахуванням сучасних надбань вітчизняної та зарубіжної науки.</p>
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Дослідницька діяльність у економічній та фінансовій сфері національної економіки, зокрема, у сфері аграрної економіки, економіки підприємств; викладацька діяльність у сфері освіти.</p> <p>Управлінська, аналітична діяльність у реальному та фінансовому секторах економіки, органах державної влади та управління, освітніх інституціях.</p> <p>Посади згідно з класифікатором професій України:</p> <p>2121 – професіонали в галузі економіки; 2121.1 – науковий співробітник (економіка); 2310 – викладачі університетів та вищих навчальних закладів; 2310.1 – докторант, доцент; 2310.2 – асистент; 1312 – директор (керівник) малого промислового підприємства (фірми);</p>

	<p>1210.1 – директор (начальник) професійного навчально-виховного закладу (професійно-технічного училища, професійного училища); директор (начальник, інший керівник) підприємства; директор (ректор, начальник) вищого навчального закладу (технікуму, коледжу, інституту, академії, університету); директор виховного закладу (професійно-технічного училища, професійного училища); директор центру (курсів) підвищення кваліфікації; директор науково-дослідного інституту.</p> <p>Місце працевлаштування. Наукові та аналітичні центри; інституції державної влади та управління, місцевого самоврядування; підприємства різних форм власності, фінансові установи; заклади вищої освіти, науково-дослідні інститути.</p>
Подальше навчання	<p>Навчання для розвитку та самовдосконалення у науковій та професійній сферах діяльності, а також інших споріднених галузях наукових знань:</p> <ul style="list-style-type: none"> – на 8-ому науковому рівні вищої освіти у галузі 05 Соціальні та поведінкові науки; – на 8-ому освітньо-науковому рівні вищої освіти у споріднених галузях наукових знань. <p>Подальше навчання включає участь у наукових проектах, дослідницьких грантових програмах, підвищення кваліфікації у закладах післядипломної освіти, наукових установах, різні форми академічної мобільності.</p>
5. Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Студентоцентроване, проблемно-орієнтоване навчання, ініціативне самонавчання, індивідуальна освітня траєкторія. Лекційні заняття мають інтерактивний науковий характер. На практичних заняттях застосовують кейс-метод, ситуаційні завдання, ділові ігри. Обов'язковою є підготовка презентацій результатів власних досліджень. Увагу акцентовано на особистому саморозвитку, груповій роботі, умінні презентувати результати навчання, що сприятиме формуванню потреби й готовності до продовження самоосвіти протягом життя. Залучення до проведення занять кваліфікованих практикуючих фахівців та зарубіжних провідних науковців.</p> <p>Консультування із науковим керівником й представниками академічної спільноти, проведення власного оригінального наукового дослідження.</p>

Оцінювання	<p>Оцінювання навчальних досягнень аспірантів здійснюється за 4-х бальною («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») і заліковою («зараховано, «не зараховано») системами, так і за 100- бальною шкалою та системою ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).</p> <p>Види контролю: поточний, семестровий, підсумковий.</p> <p>Контрольні заходи (екзамени, заліки) проводяться відповідно до вимог «Положення про проведення поточної атестації та семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти» ХДАЕУ (2020 р.).</p>
6. Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність (ІК)	<p>Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки у професійній та дослідницько-інноваційній діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань з сучасних економічних процесів та їх застосування у професійній практиці.</p>
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, формування системного наукового та загального культурного світогляду, морально-етичних цінностей, дотримання академічної етики.</p> <p>ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, дотримання правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.</p> <p>ЗК 3. Здатність працювати в міжнародному середовищі, представляти результати наукових досліджень українською та іноземною мовою для комунікації і взаємодії в рамках міжнародної академічної спільноти усно і письмово.</p> <p>ЗК 4. Здатність володіти соціально-комунікативними навичками ефективного спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), реєструвати права інтелектуальної власності.</p> <p>ЗК 5. Здатність до аргументованого обґрунтування власних поглядів та гіпотез, генерувати нові ідеї (креативність) на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження, демонструвати творчий та інноваційний потенціал в дизайні й синтезі рішень та в розробці проєктів.</p> <p>ЗК 6. Здатність передавати і поширювати наукові знання, діяти на основі етичних кодексів і професійної етики науковця.</p>

	<p>ЗК 7. Здатність ініціювати і розробляти дослідницько-інноваційні проекти та управляти ними, використовувати інформаційні та комунікаційні технології у науковій діяльності.</p> <p>ЗК 8. Здатність застосовувати отримані філософсько-світоглядні знання при вирішенні професійних проблем та осмислення їх впливу на розвиток сучасного світу, розуміння сучасних тенденцій і закономірностей розвитку науки.</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК 1. Здатність формувати науковий світогляд у сфері економіки з можливістю інтеграції знань з різних наукових сфер та застосуванням системного підходу.</p> <p>ФК 2. Знання сучасних соціально-економічних систем, основних концепцій, теорій, моделей та інструментарію економічних досліджень.</p> <p>ФК 3. Здатність до виконання наукових досліджень у сфері економіки на відповідному фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем.</p> <p>ФК 4. Здатність обирати методи, необхідні для досягнення поставленої мети дослідження та приймати науково обґрунтовані рішення у професійній діяльності.</p> <p>ФК 5. Здатність методологічно грамотно здійснювати наукове дослідження, інтерпретувати його результати, аналізувати, розробляти та впроваджувати рекомендації щодо управління можливими сценаріями розвитку проблемної ситуації.</p> <p>ФК 6. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та іноземною мовами.</p> <p>ФК 7. Здатність створювати нові цілісні знання щодо шляхів та засобів вирішення комплексних соціально-економічних проблем, проведення дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки.</p> <p>ФК 8. Вміння аналізувати зв'язки та взаємний вплив соціальних та економічних факторів розвитку держави і суспільства, розвитку та управління економікою.</p> <p>ФК 9. Здатність застосовувати сучасний інструментарій прикладного аналізу економічних даних, використовувати інформаційні системи обробки економічної інформації, впровадження та застосування відповідного програмного забезпечення.</p>

	<p>ФК 10. Здатність виявляти і розв'язувати комплексні проблеми розвитку аграрної економіки та її окремих галузей з урахуванням світових тенденцій.</p> <p>ФК 11. Здатність здійснювати критичний аналіз, оцінювання і синтез нових та складних ідей в економіці, обирати методи, механізми та інструменти розробки та реалізації наукових проектів.</p> <p>ФК 12. Здатність дотримуватись етики досліджень, правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.</p>
--	---

7. Програмні результати навчання

ПРН 1. Мати теоретичні знання з економіки, соціально-економічних систем і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

ПРН 2. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері економіки з метою досягнення економічної та соціальної ефективності в умовах глобалізації та невизначеності.

ПРН 3. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.

ПРН 4. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, програмне забезпечення та інформаційні системи.

ПРН 5. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми фундаментальної економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.

ПРН 6. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

ПРН 7. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

ПРН 8. Вміти орієнтуватися в складних філософських проблемах сучасної науки і способах їх вирішення; застосовувати філософські принципи та концепції при здійсненні наукового дослідження.

ПРН 9. Розуміти особливості міждисциплінарних взаємодій, характерних для сучасної науки і філософії, особливості філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямків і закономірностей розвитку вітчизняної науки в умовах

глобалізації й інтернаціоналізації.

ПРН 10. Вміти застосовувати науковий (діловий) стиль викладання матеріалів наукових досліджень українською та іноземними мовами, правила оприлюднення результатів своїх досліджень.

ПРН 11. Розуміти суть економічних та соціальних відносин, процесів та закономірності їх розвитку; сутність економічної політики, економіки, аграрної економіки.

ПРН 12. Створювати та інтерпретувати нові знання з економіки та управління національним господарством, за галузями, підприємствами, за видами економічної діяльності.

ПРН 13. Уміти застосовувати інформаційні технології до аналізу управлінських рішень, проводити комп'ютерне моделювання та комплексний економічний аналіз в умовах ризику і невизначеності.

ПРН 14. Розуміти специфіку науково-педагогічної діяльності у вищій школі, психолого-педагогічні особливості взаємодії викладачів і здобувачів.

8. Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Професорсько-викладацький склад, що залучений до викладання навчальних дисциплін освітньо-наукової програми, відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньо-наукової програми, є штатними працівниками Херсонського державного аграрно-економічного університету, мають науковий ступінь та вчене звання, підтверджений рівень наукової та професійної активності. Поширеною практикою є проведення відкритих лекцій, консультування із залученням провідних фахівців в економічній сфері та гостьових лекторів.
Матеріально-технічне забезпечення	Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу (навчальні приміщення, спеціалізовані кабінети, комп'ютерні класи з пакетами програмного забезпечення, навчальні лабораторії, мультимедійне обладнання тощо) відповідає вимогам та потребам до проведення лекційних і практичних занять, у т.ч. в дистанційному режимі. В університеті є локальна комп'ютерна мережа з доступом до ресурсів Інтернет. Освітній процес повністю забезпечено навчальною, методичною та науковою літературою на паперових та електронних носіях завдяки фондам наукової бібліотеки та веб-ресурсів університету (зокрема, http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/). Підтримка здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня Херсонського державного аграрно-

	<p>економічного університету забезпечується розвиненою соціальною інфраструктурою, яка включає гуртожитки, спортивні зали і споруди, пункти громадського харчування, базу відпочинку «Колос» на березі Чорного моря.</p>
<p>Інформаційне навчально-методичне забезпечення</p>	<p>та</p> <p>Належна забезпеченість бібліотеки підручниками та посібниками, вітчизняними і закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного профілю, доступ до джерел Internet, розробок професорсько-викладацького складу.</p> <p>Офіційний веб-сайт http://www.ksau.kherson.ua містить інформацію про навчальну, наукову і виховну діяльність, структурні підрозділи, правила прийому, контакти.</p> <p>У Херсонському державному аграрно-економічному університеті є локальна комп'ютерна мережа з доступом до мережі Інтернет.</p> <p>Матеріали навчально-методичного забезпечення освітньо-наукової програми викладені у внутрішній електронній мережі DSpace. Доступ до наукометричної бази даних Web of Science, SCOPUS, ScienceDirect; віртуальне навчальне середовище Moodle; корпоративна пошта; навчальні і робочі плани; графіки освітнього процесу; робочі навчальні програми дисциплін. Запроваджено електронні кабінети здобувачів.</p>
<p>9. Педагогічна практика</p>	
<p>Педагогічна практика</p>	<p>Педагогічна практика є складовою практичної підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 051 Економіка. Педагогічна практика передбачає набуття здобувачами компетентностей щодо розвитку універсальних та індивідуальних особистісних здібностей; дозволяє оволодіти комунікативними навичками; формує здатність до організації та здійснення освітнього процесу, навчання, виховання, розвитку і професійної підготовки здобувачів до певного виду професійно-орієнтованої діяльності.</p> <p>Педагогічна практика передбачає отримання таких навичок:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проведення заняття в якості науково-педагогічного працівника; - підготовки необхідних для занять презентаційних матеріалів, методичних рекомендацій, дидактичного забезпечення; - вивчення інноваційного освітнього досвіду і вміння

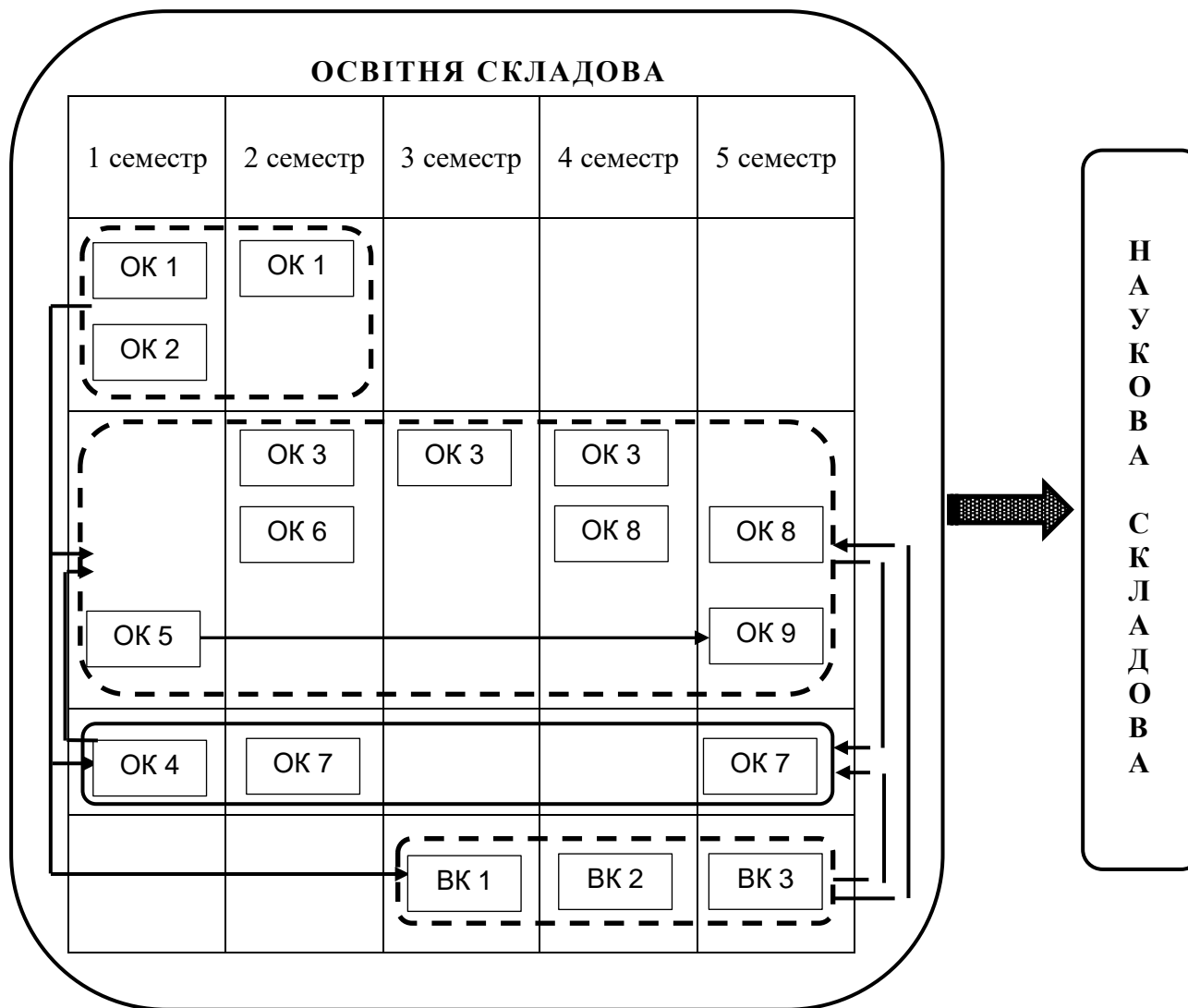
	<p>застосовувати його у власній практичній діяльності;</p> <p>- працювати на етапі підготовки до практичних та семінарських занять з науковою літературою, монографіями, дисертаціями, енциклопедіями, словниками, періодичними та аналітичними джерелами. Педагогічна практика планується на третьому році навчання загальним обсягом 180 годин (6 кредитів).</p>
10. Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Підвищення кваліфікації (стажування) у закладах вищої освіти, наукових установах на основі двосторонніх договорів між Херсонським державним аграрно-економічним університетом та університетами і науковими закладами України. Самоініційована кредитна мобільність.</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Можлива на підставі укладених про співробітництво, консультування, стажування і практичну підготовку із зарубіжними університетами, які дають можливість: одержати додаткові знання і навички у сфері наукових інтересів та у суміжних галузях науки; удосконалювати рівень володіння іноземною мовою; ознайомитися із зарубіжною культурою, історією.</p> <p>Також ХДАЕУ створює сприятливе середовище для реалізації самоініційованої мобільності: наукові стажування, кредитна мобільність до університетів ЄС за програмою Erasmus+ KA1 International Credit Mobility, за програмами DAAD, Fullbright та ін.</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>На даному рівні відсутнє</p>

4. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТІВ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

4.1. Перелік компонентів ОНП

Код з/п	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практика)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
1. Обов'язкові компоненти освітньої програми			
ОК 01	Філософія науки та академічна етика	6	Залік/екзамен
ОК 02	Методологія й організація наукових досліджень та академічне письмо	3	Екзамен
ОК 03	Наукова іноземна мова	8	Залік/екзамен
ОК 04	Аграрна економіка	4	Залік
ОК 05	Педагогіка та психологія вищої школи	3	Залік
ОК 06	Організація управління науковими проектами та захист інтелектуальної власності	3	Залік
ОК 07	Спеціальність Економіка	8	Залік/екзамен
ОК 08	Моделювання економічних процесів в ІТ-середовищі	4	Залік/екзамен
ОК 09	Педагогічна практика	6	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		45 кредитів, 8 заліків, 5 екзаменів	
2. Вибіркові компоненти освітньої програми			
ВК 01	Дисципліна вільного вибору 1	5	залік
ВК 02	Дисципліна вільного вибору 2	5	залік
ВК 03	Дисципліна вільного вибору 3	5	залік
Загальний обсяг вибіркового компонентів (три навчальні дисципліни)		15 кредитів, 3 заліки	
Загальний обсяг освітньої складової ОНП		60 кредитів, 11 заліків, 5 екзаменів	
Загальний обсяг наукової складової ОНП		180 кредитів	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ		240 КРЕДИТІВ	

Структурно-логічна схема вивчення освітніх компонентів

5. ФОРМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Наукова складова здобувачів передбачає проведення власного наукового дослідження: підготовку та публікацію наукових статей, участь у наукових конференціях і семінарах та підготовку розділів дисертаційної роботи. Здійснюється відповідно до індивідуального плану наукової роботи аспіранта.

Здобувачі:

- представляють доповідь на науковому семінарі;
- подають до відділу аспірантури та докторантури: звітні документи; витяг з протоколу кафедри, наукового семінару про наукову новизну, теоретичне та практичне значення дисертаційної роботи; витяги з протоколів вченої ради факультету та Університету з рішенням щодо стану виконання індивідуального плану роботи.

Під час проведення атестації аспірант презентує результати підготовки, акцентуючи увагу на отриманих результатах наукового дослідження, їх актуальності, науковій новизні та прикладному значенні, методиці дослідження, методах, які при цьому застосовуються, достовірності отриманих результатів та ступеня їх апробації. Стан готовності дисертацій до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).

Підготовка в аспірантурі здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії завершується наданням висновку про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів наукового дослідження аспіранта.

Державна атестація здійснюється постійно діючою спеціалізованою вченою радою або разовою спеціалізованою вченою радою Університету або іншого закладу вищої освіти (наукової установи), утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень аспіранта у формі дисертації.

**6. МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ
КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	НС*
ІК	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•
ЗК 1	•	•			•				•	•
ЗК 2		•	•		•				•	•
ЗК 3		•	•							•
ЗК 4			•	•		•	•			•
ЗК 5	•	•		•		•	•			•
ЗК 6	•	•			•				•	•
ЗК 7						•		•		•
ЗК 8	•	•					•			•
ФК 1		•		•			•			•
ФК 2		•					•	•		•
ФК 3		•		•			•			•
ФК 4		•		•		•	•	•		•
ФК 5		•				•				•
ФК 6		•	•	•		•	•	•		•
ФК 7				•		•	•	•		•
ФК 8		•		•			•	•		•
ФК 9		•					•	•		•
ФК 10				•			•	•		•
ФК 11				•		•	•	•		•
ФК 12	•				•				•	•

*НС – Наукова складова

**7. МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ
(ПРН) ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	НС*
ПРН 1		•		•		•	•			•
ПРН 2		•		•			•			•
ПРН 3						•	•	•		•
ПРН 4		•						•		•
ПРН 5	•					•	•			•
ПРН 6	•	•	•	•			•			•
ПРН 7	•				•				•	•
ПРН 8	•	•								•
ПРН 9	•	•	•	•			•			•
ПРН 10	•	•	•		•				•	•
ПРН 11				•			•			•
ПРН 12				•		•	•			•
ПРН 13				•		•	•	•		•
ПРН 14					•				•	

*НС – Наукова складова

Матриця відповідності компетентностей дескрипторам НРК (за 8-м рівнем)

Класифікація компетентностей за НРК	Знання Зн1 Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Уміння/навички Ум1 Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переорієнтації вже існуючих знань і професійної практики Ум2.Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності Ум3.Криптичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей	Комунікація К1.Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому К2.Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	Відповідальність і автономія ВА1.Демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності ВА2.Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення
Загальні компетентності				
ЗК1.	Зн1	Ум1	К1	ВА1
ЗК2.		Ум1, Ум3	К1	ВА1
ЗК3.		Ум2	К2	ВА2
ЗК4.		Ум1	К1	ВА1, ВА2
ЗК5.	Зн1	Ум3	К1	ВА1
ЗК6.		Ум2	К2	ВА2
ЗК7.	Зн1	Ум1, Ум2	К2	ВА1
ЗК8.	Зн1	Ум1, Ум3		ВА2
Фахові компетентності				
ФК1.	Зн1	Ум1		ВА1
ФК2.	Зн1			
ФК3.	Зн1	Ум1, Ум3	К1	ВА1
ФК4.		Ум2, Ум3	К2	ВА2
ФК5.		Ум2, Ум3	К2	ВА2
ФК6.			К1, К2	
ФК7.		Ум2, Ум3	К2	ВА2
ФК8.		Ум2, Ум3	К2	ВА2
ФК9.		Ум1, Ум3	К1	ВА1
ФК10.	Зн1	Ум1, Ум3	К1	ВА1
ФК11.	Зн1	Ум1, Ум3	К1	ВА1
ФК12.	Зн1	Ум2	К2	ВА1, ВА2

8. ВИМОГИ ДО НАЯВНОСТІ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Принципи та процедури забезпечення якості освіти	визначаються Положенням про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм	визначаються Положенням про освітні програми
Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти	визначається Положенням про анкетування здобувачів вищої освіти
Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників	визначається Положенням про підвищення кваліфікації
Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу	визначається вимогами до матеріально-технічного забезпечення
Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом	визначаються Положенням про організацію освітнього процесу
Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації	розміщення на сайті ХДАЕУ у відкритому доступі
Запобігання та виявлення академічного плагіату	визначається Положенням про Комісії з академічної доброчесності і університетську Комісію з етики та управління конфліктами, Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин, Кодексом академічної доброчесності, Положенням про порядок перевірки наукових, навчально-наукових, навчально-методичних матеріалів на наявність плагіату